

A Siroki Nyírjes-tó természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A jellegzetes – a terület különleges táji és természeti értékének, a Nyírjes-tónak a kialakulását és fennmaradását lehetővé tevő – földtani, felszínalaktani és víztani adottságok és a természetes, a táj jellegét meghatározó földtani képződmények, felszínformák megőrzése, fenntartása.
- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által reprezentált, egyedülálló lápi életközösségek, a természetes növénytársulások és a természetszerű élőhelyek (erdő, tőzegmohaláp) megőrzése, a terület biológiai sokféleségének fenntartása.
- A védett és fokozottan védett növény-, és állatfajok, valamint védett gombafajok megőrzése, élőhelyük fenntartása, állományuk, egyedszámuk növelése, különös tekintettel a következő fajokra: karcsú tőzegmoha (*Sphagnum recurvum*), nagy tőzegmoha (*Sphagnum palustre*), zászlós tőzegmoha (*Sphagnum subsecundum*), magellán tőzegmoha (*Sphagnum magellanicum*), berzedt tőzegmoha (*Sphagnum squarrosum*), tompalevelű tőzegmoha (*Sphagnum obtusum*), rojtos tőzegmoha (*Sphagnum fimbriatum*), hüvelyes gyapjúsás (*Eriophorum vaginatum*), gyapjasmagvú sás (*Carex lasiocarpa*), szőrös nyír (*Betula bubescens*) lápi rence (*Utricularia breyii*), kis rence (*Utricularia minor*), kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*) széles pajzsika (*Dryopteris dilatata*), tőzegráfrány (*Thelypteris palustris*), tőzegáfonya (*Vaccinium oxycoccos*), kétfoltú szitakötő (*Epitheca bimaculata*), feketelábú szitakötő (*Gomphus vulgatissimus*), réti rabló (*Lestes dryas*), nagy tűzlepke (*Lycaena dyspar*), gyászlepke (*Nymphalis antiopa*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), törpeszender (*Proserpinus proserpina*), pettyes göte (*Triturus vulgaris*), erdei béka (*Rana dalmatina*).
- A terület oktatási és természetvédelmi bemutatási célú hasznosítása az 1.1.–1.3. pontokban meghatározott célkitűzéseknek alárendelten.
- Természetvédelmi célú, valamint a terület természetvédelmi kezelését megalapozó tudományos kutatások természeti feltételeinek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A Nyírjes-tó területét, mint földtani-felszínalaktani-víztani képződményt és országos szinten is különleges élőhelyet veszélyeztető talajdegradációs folyamatok megelőzése, megakadályozása a területhasználat korlátozásával.
- Az átmeneti tőzegmohaláp és életközösségeinek megőrzése, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok egyedszámának, állományának fenntartása és erősítése természetvédelmi kezeléssel.
- A terület jellegét meghatározó felszínformák, domborzati és lefolyási viszonyok megváltozását eredményező beavatkozások tiltása.
- A területen megjelenő idegenhonos, vagy agresszíven terjedő fajok egyedeinek eltávolítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A biológiai sokféleség megőrzése érdekében a termőhelynek nem megfelelő fajokból álló életközösségek területi arányának csökkentése, továbbá az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő fajok eltávolítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A láp klímájának megőrzése érdekében a környező területen lévő erdőkben a természetes erdődinamikai folyamatok fenntartása folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodással.

- A látogatás korlátozása a tőzegmohalapot károsító taposási károk elkerülésére.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások végzése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

- A domborzati adottságok megváltoztatásával, a lefolyási viszonyoknak a Nyírjes-tó vízháztartását károsan érintő átalakításával járó földmunkák nem végezhetők a területen.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- Az élőhelyi változatosság, a biológiai sokféleség fenntartása érdekében a termőhelynek nem megfelelő és az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő fajok a területen megjelenő egyedeit mechanikai módszerekkel el kell távolítani.

3.1.3. Látogatás

- Látogatás során csak a jelzett turistaúton és a területen lévő utakon lehet közlekedni. Természetvédelmi kezelési tevékenység során, valamint jogszerű gazdálkodási tevékenységet végezve az utakról le lehet térni.
- A láp területére kizárólag természetvédelmi kezelési céllal vagy engedélyezett kutatási tevékenység keretében lehet belépni.
- A területen a terepmotorozás és minden egyéb technikai sporttevékenység tilos.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

- Oktatási és bemutatási célra kizárólag a jelzett turistautat lehet igénybe venni.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- Csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében vagy azokkal összhangban, a terület természetvédelmi kezeléséért felelős Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) szakértői véleményének figyelembevételével engedélyezhető kutatási tevékenység.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- Nem őshonos vadfajok telepítése tilos. A területen esetlegesen megjelenő tájidegen vadfajok (elsősorban muflon) egyedeit el kell távolítani.
- Vadaskert létesítése, vadászati létesítmény elhelyezése tilos.
- Utak létesítése, a meglévő utak szélesítése, szilárd burkolattal történő ellátása tilos.
- Bányászati tevékenység nem végezhető.
- Építmény, közmű létesítése tilos.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Erdők kezelése

- A Sirok 16A és Sirok 16C erdőrészeket őshonos fafajokból álló állományai az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célokkal összhangban, a folyamatos erdőborítás és az elegység biztosításával, szálaló üzemmódban kell kezelni a láp

fennmaradásához szükséges mikroklimatikus viszonyok fenntartása érdekében. Fakitermelés során biztosítani kell legalább 20 % a holt faanyag visszahagyását.

- A lápot körülvevő Sirok 16B erdőrészlet állományaiban a láp értékes és érzékeny élőhelyeinek megóvása érdekében csak természetvédelmi kezelési célú beavatkozások végezhetők.
- A fakitermelés munkaműveleteit a vegetációs időszakon kívül száraz, fagyott, lehetőség szerint hóval borított talajon kell elvégezni.
- A területen kemikáliák, vegyszerek, bioregulátorok használata tilos.

3.2.2 A kivett terület (tó) kezelése

- A lápszervesanyag-terhelésének csökkentése, a feltöltődési folyamat lassítása érdekében az elszáradt idős faegyedeket, az avas nádat az igazgatóság szükség szerint eltávolítja a Nyírjes-tó területéről.
- A csokrosan növekvő kisarjadt fa és cserje egyedeket (nyír fajok, rezgőnyár, fűz, kutyabenge) a téli fagyos időszakban egy-két tőre vissza kell vágni. A kivágott fákat és cserjéket a területről el kell szállítani.
- A területen megjelenő erdeifenyő magoncokat el kell távolítani.
- A láp körül elhelyezkedő fás, cserjés növényzetet fenn kell tartani.